EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 23. 2. 2012
COM(2012) 72 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 1435/2003 z 22. júla 2003 o stanovách Európskeho družstva (SCE)

(Text s významom pre EHP)

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Uplatňovanie nariadenia Rady (ES) č. 1435/2003 z 22. júla 2003 o stanovách Európskeho družstva (SCE)

(Text s významom pre EHP)

OBSAH

1. Úvod 4

2. Cieľ stanov 4

3. Uplatňovanie stanov SCE: súpis SCE 5

4. Pozitívne a negatívne faktory, ktoré majú podľa verejných konzultácií vplyv na zriadenie SCE 6

4.1. Všeobecný trend 6

4.2. Pozitívne a pre družstvá špecifické podnety na zriadenie SCE 6

4.3. Hodnotenie iných údajných výhod 6

4.4. Negatívne faktory 7

5. Dôvody relatívneho neúspechu stanov SCE 7

6. Otázka zjednodušenia 7

7. Trendy v oblasti rozmiestnenia SCE 8

8. Podávanie správ o špecifických otázkach a možných zmenách a doplneniach nariadenia 8

8.1. Podávanie správ o špecifických otázkach uvedených v článku 79 nariadenia 8

8.2. Zjednodušenie odkazov na vnútroštátne právne predpisy 9

9. ZÁVER 10

1. ÚVOD

Nariadenie o Európskom družstve (ďalej len „SCE“, podľa jeho latinského názvu „Societas Cooperativa Europaea“) bolo prijaté 22. júla 2003[1], dva roky po prijatí stanov európskej spoločnosti (ďalej len „SE“, podľa jej latinského názvu „Societas Europaea“)[2]. Nariadenie o SCE dopĺňa smernica Rady 2003/72/ES o účasti zamestnancov na riadení SCE (ďalej len „smernica o SCE“)[3]. Na prispôsobenie vnútroštátnych právnych predpisov nariadeniu a smernici o SCE bola stanovená lehota do 18. augusta 2006.

2. CIEĽ STANOV

Hlavným cieľom stanov je uľahčiť cezhraničné a nadnárodné činnosti družstiev[4]. Rovnako ako stanovy SE sú i stanovy Európskeho družstva voliteľným právnym nástrojom. Firmy si môžu vybrať, či si na účely svojich cezhraničných činností/svojho cezhraničného pôsobenia zvolia právnu formu SCE alebo družstva založeného podľa práva členského štátu.

SCE môže byť založené jedným z týchto spôsobov:

- zmenou právnej formy družstva založeného podľa práva členského štátu, ktoré má organizačné zložky v inom členskom štáte,
- zlúčením alebo splynutím dvoch alebo viac družstiev z rôznych členských štátov,
- piatimi alebo viacerými fyzickými osobami a spoločnosťami akejkoľvek právnej formy pôsobiacimi v rôznych krajinách,
- dvomi spoločnosťami alebo piatimi fyzickými osobami so sídlom alebo s bydliskom v aspoň dvoch členských štátoch.

Vo všetkých týchto prípadoch je potrebný nadnárodný prvok, keďže zakladatelia musia pochádzať z aspoň dvoch krajín.

Účelom stanov SCE je odstrániť právne prekážky, ktoré bránia zakladaniu a riadeniu skupín družstiev z rôznych členských štátov. Brzdou ich cezhraničných činností sú rozdiely v právnych predpisoch o družstvách, ktoré sa uplatňujú v rôznych krajinách. Snahou nariadenia o SCE je zmierniť tieto problémy tým, že sa družstvám umožní, aby sa cezhraničnými zlúčeniami alebo splynutiami reštrukturalizovali. Povoľuje sa ním premiestnenie sídla SCE do iného členského štátu, než v ktorom bolo pôvodne zriadené. Nariadením sa SCE umožňuje zvoliť si systém správy a riadenia spoločnosti, ktorý mu

---

1 Ú. v. EÚ L 207, 18.8.2003: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:17:01:32003R1435:SK:PDF

2 Nariadenie Rady (ES) č. 2157/2001 z 8. októbra 2001 o stanovách európskej spoločnosti (SE), Ú. v. ES L 294, 10.11.2001, s. 1 – 21, http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=sk&type_doc=Regulation&an_doc=2001&nu_doc=2157

3 Smernica Rady 2003/72/ES z 22. júla 2003, ktorou sa dopĺňajú stanovy Európskeho družstva s ohľadom na účasť zamestnancov na riadení, Ú. v. EÚ L 207, 18.8.2003, s. 25, http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&numdoc=32003L0072&model=guichett&lg=sk

4 Návrh textu predložila Komisia v roku 1992 spolu s dvoma ďalšími návrhmi, návrhom týkajúcim sa Európskeho združenia a návrhom týkajúcim sa Európskej vzájomnej spoločnosti, ktoré Komisia v roku 2006 stiahla vzhľadom na nedostatočný pokrok rokovaní v Rade. Všetky tri návrhy boli súčasťou balíka na podporu podnikov sociálneho hospodárstva a odpoveďou na požiadavky „sociálneho hospodárstva“ umožniť vytvorenie ich vlastných európskych právnych foriem, a tým zaistiť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže s tradičnými kapitálovými spoločnosťami.

najlepšie vyhovuje. Môže ísť o monistický alebo dualistický model, predstavenstvo môže alebo nemusí mať dozorný výbor.

V článku 79 nariadenia o SCE sa vyžaduje, aby Komisia päť rokov po nadobudnutí jeho účinnosti predložila správu o jeho uplatňovaní. Táto správa má zahŕňať návrhy prípadných zmien a doplnení nariadenia. Uplatňovanie smernice, v ktorej sa stanovujú mechanizmy účasti zamestnancov na riadení SCE, bolo preskúmané v roku 2010[5].

Na účely zberu údajov potrebných na vypracovanie tejto správy objednalo Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre podnikanie a priemysel (ďalej len „GR ENTR“) externú štúdiu[6], ktorej výsledky boli k dispozícii v septembri 2010. V apríli 2011 začalo GR ENTR verejné konzultácie o výsledkoch a odporúčaniach tejto štúdie. Komisia zároveň v Akte o jednotnom trhu[7] uviedla, že má v úmysle preskúmať, či treba nariadenie o SCE zrevidovať alebo zjednodušiť, aby lepšie slúžilo záujmom družstiev.

Vo svojom oznámení s názvom Iniciatíva pre sociálne podnikanie prijatom 25. októbra 2011[8] Komisia uviedla, že v závislosti od výsledkov verejných konzultácií možno navrhne zjednodušenie nariadenia o SCE, čím sa zabezpečí jeho väčšia nezávislosť od vnútroštátnych právnych predpisov a uľahčí zriaďovanie sociálnych družstiev.

Krátko potom, t. j. v novembri 2011[9], boli zistenia verejných konzultácií uverejnené. Táto správa vychádza z uvedených zistení.

3. UPLATŇOVANIE STANOV SCE: SÚPIS SCE

V novembri 2011 bolo do registra v 30 členských štátoch EÚ/EHP zapísaných 24 SCE: päť v Taliansku, sedem na Slovensku; po jednom vo Francúzsku, v Lichtenštajnsku, Holandsku, Španielsku a vo Švédsku, tri v Maďarsku, dve v Nemecku a dve v Belgicku. Nariadenie o SCE malo nadobudnúť účinnosť v roku 2006. Veľkej väčšine členských štátov sa však túto lehotu nepodarilo dodržať. K decembru 2011 neboli ešte v troch členských štátoch prijaté opatrenia na zabezpečenie účinného uplatňovania nariadenia.

Príloha k tejto správe obsahuje podrobnejšie informácie o súpise SCE a ich charakteristických vlastnostiach.

---

5 Správa Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o revízii smernice Rady 2003/72/ES z 22. júla 2003, ktorou sa dopĺňajú stanovy Európskeho družstva s ohľadom na účasť zamestnancov na riadení (KOM(2010) 481, 16.9.2010).

6 Štúdia o vykonávaní nariadenia 1435/2003 o stanovách Európskeho družstva (SCE): Zhrnutie a časť I: Syntéza a komparatívna správa: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf a časť II: Správy členských štátov: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_ii_national_reports.pdf

7 KOM(2011) 206: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011DC0206:SK:NOT.

8 KOM(2011) 682: http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm .

9 Zhrnutie odpovedí: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/public-consultation-files/summary_replies_en.pdf

4. POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY, KTORÉ MAJÚ PODĽA VEREJNÝCH KONZULTÁCIÍ VPLYV NA ZRIADENIE SCE

4.1. Všeobecný trend

Podľa profesijných organizácií neexistuje všeobecný trend, ktorý by sa vzťahoval na všetky družstvá. Jedným z najdôležitejších zvažovaných aspektov pri rozhodovaní, či založiť družstvo podľa práva členského štátu alebo SCE, alebo pri určovaní najlepšej krajiny, v ktorej by sa SCE malo zapísať do registra, je zdaňovanie. Stanovy SCE sa však zdaňovaním nezaoberajú, keďže ho upravujú právne predpisy krajiny, v ktorej má SCE sídlo. Zdaňovanie príjmov družstiev, príjmov právnických osôb, ziskov alebo prebytkov realizovaných členmi družstva a zdaňovanie nedeliteľných rezerv sa naďalej líšia v závislosti od krajiny.

Okrem zdaňovania treba vziať do úvahy aj iné aspekty, ktorými sú – v zostupnom poradí podľa dôležitosti – požiadavky vnútroštátneho pracovného práva a komplexnosť a relatívna prísnosť vnútroštátnych právnych predpisov o družstvách. Pri rozhodovaní o mieste zápisu družstva do registra uprednostnia podnikatelia aj krajinu s dobrými komunikačnými sieťami a s administratívnym prostredím priaznivým z hľadiska podnikania.

4.2. Pozitívne a pre družstvá špecifické podnety na zriadenie SCE

Podľa vyjadrení družstiev a profesijných organizácií je najdôležitejším prínosom zriadenia SCE jeho **európsky imidž**. Tento imidž môže zakladateľom družstva pomôcť pri prenikaní na trhy, na ktorých sa dá európska značka lepšie komerčne využiť ako národná značka. Platí to predovšetkým v oblastiach, ku ktorým napríklad patrí poskytovanie sociálnych služieb.

Mnohé organizácie takisto uvádzajú, že právo založiť SCE predstavuje pre družstevné subjekty výhodu, lebo im umožňuje vo všeobecnosti zdôrazniť svoju **príslušnosť k družstevnému hnutiu**, keď chcú založiť dcérsku spoločnosť v inej krajine alebo cezhraničný spoločný podnik. Niektoré zúčastnené strany sa domnievajú, že stanovy SCE majú symbolický charakter, pretože zlepšujú profil podnikov sociálneho hospodárstva. Družstvá zdôrazňujú, že ich obchodný model sa líši od tradičných kapitálových spoločností. Opiera sa o solidaritu, demokratickú správu, zapojenie členov a o úzky vzťah k členom a klientom, čím sa snaží uspokojovať skôr ich záujmy než záujmy manažérov.

4.3. Hodnotenie iných údajných výhod

Väčšina zúčastnených strán nevidí v **supranárodnom charaktere** SCE potenciálnu výhodu pri uskutočňovaní cezhraničných štrukturálnych zmien v skupine. Iba veľké družstevné finančné inštitúcie a vzájomné poisťovne prejavujú o túto črtu SCE záujem, pričom ju pokladajú za užitočnú pri **reorganizácii a zjednodušovaní svojej skupinovej štruktúry.** K decembru 2011 však neboli založené žiadne takéto SCE.

Možnosť premiestniť sídlo do iného členského štátu sa nepovažuje za významný podnet ani za reálnu komparatívnu výhodu SCE v porovnaní s družstvami založenými podľa práva členského štátu. Táto otázka bola v rámci verejných konzultácií vznesená, neprišla však na ňu žiadna odpoveď. V praxi nepremiestnilo svoje sídlo k decembru 2011 žiadne SCE.

V rámci verejných konzultácií bola zúčastneným stranám položená aj otázka, či si cenia možnosť založenia SCE s cieľom uskutočniť **cezhraničné zlúčenie alebo splynutie.** Nikto túto možnosť nepovažoval za významný podnet. Komisia nemá k decembru 2011 žiadne informácie o uskutočnení akejkoľvek takejto operácie.

Nezdá sa ani, že by sa firmy zaujímali o **zmenu právnej formy** družstva založeného podľa práva členského štátu na SCE: zúčastnené strany nepredložili k tejto možnosti voľby žiadne pripomienky.

4.4. Negatívne faktory

Z konzultácií so zúčastnenými stranami vyplynuli viaceré problémy pri uplatňovaní nariadenia o SCE. Týkajú sa tak zriadenia, ako aj fungovania SCE.

Najzávažnejším problémom pri zriaďovaní SCE je **chýbajúca informovanosť** podnikateľských kruhov **o SCE**. Najvýznamnejšími negatívnymi podnetmi sú **náklady na zriadenie, komplexné postupy,** ktoré treba dodržať (pre početné odkazy na vnútroštátne právo) a **právna neistota** pri otázke, ktoré právo sa uplatňuje v jednotlivom prípade.

Mnohé zúčastnené strany takisto vnímajú **požiadavku minimálneho základného imania vo výške 30 000 EUR** ako prekážku, prinajmenšom z hľadiska fyzických osôb, ktoré si chcú zriadiť malé SCE na účely cezhraničnej spolupráce. Existuje však aj opačný názor, podľa ktorého disponovanie dostatočným kapitálom svedčí o serióznosti podniku.

Niektorí respondenti považujú pravidlá **účasti zamestnancov** za negatívny podnet, keďže sú podľa nich ťažkopádne a komplexné. Ak sa týkajú iba malého počtu zamestnancov, pokladajú sa tieto pravidlá aj za neprimerané. Organizácie pracovníkov a iní respondenti však nepoukazujú na problémy v tejto oblasti.

5. DÔVODY RELATÍVNEHO NEÚSPECHU STANOV SCE

Podľa osôb, ktoré odpovedali v rámci konzultácií, sú stanovy SCE relatívne neúspešné nielen preto, že sú komplexné, ale hlavne preto, že firmy, ktoré sa rozhodnú, že budú pôsobiť ako družstvo, sú zväčša dobre etablované na svojom území. Účelom družstva je napokon slúžiť členom, ktorí majú priamu účasť na demokratickom riadení firmy.

Prevažnú väčšinu družstiev tvoria malé podniky pôsobiace v rámci štátnych hraníc. Istý počet zúčastnených strán je preto na pochybách, či stanovy SCE poskytujú nejakú výhodu. Osoby zriaďujúce družstvá majú okrem toho tendenciu spoliehať sa na svoje vlastné vnútroštátne právne predpisy, ktoré lepšie poznajú.

Niektorí poukázali aj na to, že nariadenie o SCE sa v mnohých členských štátoch vykonalo s veľkým (v skutočnosti až niekoľkoročným) oneskorením, dokonca i v krajinách ako Francúzsko, Taliansko a Španielsko, kde je družstevné hnutie veľmi silné.

6. OTÁZKA ZJEDNODUŠENIA

Všetky zúčastnené strany sa prikláňajú k názoru, že komplexnosť nástroja je hlavnou prekážkou úspechu SCE. Európska organizácia zastupujúca všetky vnútroštátne a sektorové zväzy družstiev v EÚ uvádza, že vnútroštátne právne predpisy o družstvách pôsobia jednoduchším a pružnejším dojmom. Podľa viacerých zúčastnených strán odrádza komplexnosť nariadenia (so svojimi početnými odkazmi na vnútroštátne právne predpisy) nielen družstvá, ale aj iné typy firiem, ktoré by sa možno v inej situácii zaujímali o organizovanie svojich činností vo forme SCE.

Zúčastnené strany sa jednomyseľne zhodli na tom, že ak majú nariadenie o SCE vo väčšej miere využívať veľké i malé firmy, bezpodmienečne ho treba zjednodušiť. Vzhľadom na svoje mnohé odkazy na vnútroštátne právne predpisy tento typ nariadenia neposkytuje žiadne skutočné výhody v prospech družstiev.

K decembru 2011 skutočne žiadna z veľkých družstevných skupín, ktoré pôsobia alebo plánujú pôsobiť na európskej úrovni, nástroj SCE nepoužila. Jedna veľmi veľká skupina v sektore maloobchodnej distribúcie zoskupujúca družstvá založené podľa práva členského štátu, ktoré zaujímajú vedúcu pozíciu na svojich domácich trhoch, sa rozhodla založiť družstvo podľa belgického práva namiesto SCE. Podobne sa ani v prípade dôležitého zlúčenia/splynutia družstiev z poľnohospodárskeho a mliekarenského sektora v Belgicku, Nemecku a Holandsku nevyužila právna forma SCE[10].

7. TRENDY V OBLASTI ROZMIESTNENIA SCE

Medzi silou a významom družstevného hnutia v krajine a počtom SCE v tejto krajine neexistuje žiadna pozitívna korelácia. Francúzsko, Nemecko, Španielsko a Taliansko sú príkladmi krajín, v ktorých firmy neprejavili veľký záujem o zriadenie SCE, aj keď vnútroštátne orgány aktívne propagujú družstevné hnutie a vnútroštátne organizácie poskytujú družstvám značnú technickú a právnu podporu.

Okrem toho sa zdá, že v malom počte členských štátov existuje určitý počet predzaložených (tzv. „shelf“ alebo „ready made“) alebo neaktívnych SCE, podobne ako v prípade predzaložených SE. Ide o spoločnosti nevykazujúce žiadne činnosti, ktoré založili profesionálni poskytovatelia v týchto krajinách a ktoré sú na predaj. Zahraničné subjekty zrejme kupujú predzaložené SCE najmä preto, aby ušetrili čas a náklady a aby sa vyhli komplexnému postupu zriaďovania a rokovaniam o účasti zamestnancov. Komisia má málo informácií o tom, čo sa stane s predzaloženým SCE po jeho aktivácii.

8. PODÁVANIE SPRÁV O ŠPECIFICKÝCH OTÁZKACH A MOŽNÝCH ZMENÁCH A DOPLNENIACH NARIADENIA

8.1. Podávanie správ o špecifických otázkach uvedených v článku 79 nariadenia

Podľa článku 79 nariadenia o SCE sa musí v rámci tejto správy preskúmať, či je vhodné povoliť umiestnenie ústredia a sídla SCE v rôznych členských štátoch. Musí sa v nej takisto zvážiť, či by sa malo povoliť, aby sa ustanovenia v stanovách SCE odchyľovali od vnútroštátnych právnych predpisov o družstvách alebo aby ich dopĺňali, aj keď takéto výnimky nie sú udelené miestnym družstvám.

Tieto dve otázky sa rovnakým spôsobom kladú v súvislosti s nariadením o SE, keďže sa týkajú fungovania a pôsobenia európskych spoločností aj európskych družstiev.

10 Coopernic (COOPérative Européenne de Référencement et de Négoce des Indépendants Commerçants) Scrl je európske nákupné družstvo nezávislých maloobchodníkov a obchodníkov (Centres E. Leclerc, Colruyt, Conad, Coop a Rewe). Cieľom aliancie je umožniť nezávislým maloobchodníkom výmenu know-how a zníženie nákladov týkajúcich sa dodávateľského reťazca. V decembri 2007 oznámili spoločnosti Friesland Foods a Campina svoj úmysel zlúčiť sa/splynúť. O rok neskôr, v decembri 2008, získali povolenie európskych orgánov pre hospodársku súťaž stať sa spoločnosťou Friesland Campina.

Podľa článku 79 sa v tejto správe musí takisto zvážiť, či je vhodné povoliť ustanovenia umožňujúce rozdelenie SCE na dve alebo viaceré družstvá založené podľa vnútroštátneho práva a či sa povolia osobitné právne prostriedky nápravy v prípade podvodu alebo chyby počas zápisu SCE, ktoré bolo založené splynutím alebo zlúčením, do registra. Tieto dve otázky sa špecificky týkajú SCE, keďže v tejto oblasti neexistujú právne predpisy podobné tretej, šiestej a desiatej smernici o práve obchodných spoločností[11], ktoré sú uplatniteľné na akciové spoločnosti.

Pri žiadnej z týchto otázok nemá Komisia k dispozícii dostatočné dôkazy, z ktorých by mohla vyvodiť jasné závery. Príčinou je skutočnosť, že bolo založených len veľmi málo SCE a že nariadenie nadobudlo v členských štátoch účinnosť s veľkým oneskorením. Pozornosť však vzbudili tieto body:

- Zdá sa, že družstevné hnutie sa neznepokojuje nad otázkou, či povoliť, aby sa ústredie alebo ústredná správa SCE nachádzali v inej krajine ako jeho sídlo. Zúčastnené strany, ktoré odpovedali v rámci konzultácií, nepredložili k tomuto bodu žiadne pripomienky. Družstvá sú podniky so silnými väzbami na miestne komunity a rovnako ako tradičné kapitálové spoločnosti si potrebujú zachovať úzky vzťah k územiu, na ktorom pôsobia.

- Všetky zúčastnené strany sa zaujímajú o odpoveď na otázku, či povoliť, aby sa články stanov SCE odchyľovali od miestnych právnych predpisov o družstvách. Názory na otázku, či by sa SCE mala poskytnúť väčšia nezávislosť od vnútroštátnych právnych predpisov, sa líšia. Väčšina respondentov sa domnieva, že nariadením o SCE by sa členom družstiev malo umožniť, aby si pružne zvolili model správy a štruktúru, ktoré budú ich cieľom a potrebám najlepšie vyhovovať. Určitý počet odpovedí však obsahoval vážne výhrady, keďže sa v nich tvrdilo, že vďaka tejto nezávislosti by sa SCE mohla odchýliť od zásad a hodnôt družstevného obchodného modelu. Respondenti takisto uviedli, že SCE by sa nemala udeliť výnimka z kogentných pravidiel o ochrane práv menšinových členov alebo zamestnancov.

- Je zrejmé, že sa družstvá, aspoň doteraz, nezaoberajú otázkami o rozdelení SCE na dve alebo viaceré družstvá založené podľa vnútroštátneho práva a o nápravách, ak dôjde k zrušeniu splynutia alebo zlúčenia. K decembru 2011 podľa všetkého nebolo založené splynutím alebo zlúčením žiadne SCE.

8.2. Zjednodušenie odkazov na vnútroštátne právne predpisy

Nariadenie o SCE čiastočne vychádzalo zo stanov **SE** prijatých o dva roky skôr. Vo veľkom počte pravidiel týkajúcich sa SCE, ktoré sú všeobecne platné a netýkajú sa špecificky družstiev, sa opakujú podobné ustanovenia, ktoré boli dohodnuté v Rade a v EP v čase prijatia stanov SE. Zahŕňajú pravidlá o splynutí alebo zlúčení, o hierarchii uplatniteľných právnych predpisov a o premiestnení ústredia spoločnosti, ako aj požiadavku cezhraničného prvku.

Text nariadenia o SCE obsahuje aj mnohé odkazy na vnútroštátne právne predpisy o družstvách alebo kapitálových akciových spoločnostiach. SCE musí napríklad zvolať členskú schôdzu vlastníkov podielov najmenej jedenkrát ročne, pokiaľ vnútroštátne právne

11 http://ec.europa.eu/internal_market/company/official/index_en.htm#directives

predpisy o družstvách založených podľa práva členského štátu nestanovujú častejšie zhromaždenia, alebo ak dôjde k zlúčeniu či splynutiu na ochranu veriteľov, musí sa pri ňom postupovať podľa vnútroštátnych právnych predpisov o zlúčení alebo splynutí akciových spoločností.

Nariadenie o SCE okrem toho obsahuje celý rad možností voľby alebo odkazov, ktoré členským štátom umožňujú nariadiť SCE určité správanie. Často sa začínajú slovami „*členský štát môže stanoviť*“. V prípade zlúčenia alebo splynutia môže napríklad členský štát prijať ustanovenia na zabezpečenie primeranej ochrany členov, ktorí boli proti zlúčeniu alebo splynutiu. Inde sa používa znenie ako napríklad *„ak to umožňujú právne predpisy členského štátu sídla SCE“*.

Na účely zjednodušenia nariadenia je možné zoskupiť viac ako 30 článkov obsahujúcich takéto možnosti voľby a odkazy do troch hlavných kategórií. Prvú tvoria články upravujúce otázky, ktoré sú spoločné pre nariadenie o SCE aj nariadenie o SE. Do druhej patria ustanovenia s priamym odkazom na právo akciových spoločností. Do tretej sú zaradené pravidlá obsahujúce odkazy a možnosti voľby, ktoré upravujú činnosti a otázky špecifické pre družstvá.

- Pri článkoch prvej kategórie má Komisia v úmysle navrhnúť zmeny a doplnenia týchto ustanovení, prípadne v súlade s prebiehajúcou reflexiou o možných zmenách a doplneniach zodpovedajúcich článkov v nariadení o SE. Ide o identické otázky a riešenia by mali byť pre obe nariadenia rovnaké.

- V prípade článkov druhej kategórie sa Komisia domnieva, že by so zúčastnenými stranami mala dôkladne prekonzultovať, či sú ešte odkazy na akciové spoločnosti nevyhnutné. Niektoré zúčastnené strany uviedli, že tieto odkazy majú tendenciu nezohľadňovať existujúce vnútroštátne právne predpisy o družstvách. Všetky členské štáty pritom nemajú právne predpisy špecifické pre družstvá.

- Pokiaľ ide o články tretej kategórie, v ktorých sa v nariadení uvádza, že dané pravidlo sa bude na SCE uplatňovať iba vtedy, ak to povoľuje vnútroštátne právo, Komisia prekonzultuje so zúčastnenými stranami spôsoby zabezpečenia väčšej nezávislosti nariadenia o SCE od vnútroštátnych právnych predpisov.

9. ZÁVER

Na základe tejto správy má Komisia v úmysle prekonzultovať so zúčastnenými stranami potrebu a spôsob **zjednodušenia nariadenia o SCE**. S týmto cieľom sa stala jedným z usporiadateľov dvoch veľkých konferencií pri príležitosti Medzinárodného roka družstiev, za ktorý OSN vyhlásila rok 2012. Prvá sa bude konať v apríli 2012 v Bruseli a zídu sa na nej organizácie zúčastnených strán. Druhá sa uskutoční v septembri 2012 počas cyperského predsedníctva a stretnú sa na nej zástupcovia členských štátov.

Komisia položí zúčastneným stranám na týchto fórach otázky, či by sa jednotlivé články mali zjednodušiť vypustením a nahradením odkazov na právo akciových spoločností a či je možné zabezpečiť, aby sa nariadenie o SCE stalo nezávislejším od vnútroštátnych právnych predpisov.

V širšej súvislosti je otázka európskych právnych foriem, akými sú SE alebo SCE, a potreba ich preskúmania takisto súčasťou prebiehajúcej reflexie o budúcnosti práva EÚ týkajúceho sa obchodných spoločností. Výsledky tejto reflexie pomôžu Komisii pri posudzovaní uvedenej nevyhnutnosti a prípadne nástrojov, ktoré sa majú použiť s cieľom vyhovieť podnikateľským kruhom v Európe vyžadujúcim vyrovnanejšie podmienky, lepšiu právnu reguláciu a zjednodušenie.

PRÍLOHA

Uplatňovanie nariadenia Rady 1435/2003 z 22. júla 2003 o stanovách Európskeho družstva (SCE)

1. ÚVOD

Táto príloha je sprievodným dokumentom k správe Komisie o uplatňovaní nariadenia o SCE. Obsahuje súpis a opis existujúcich SCE.

2. SÚPIS SCE

Podľa informácií získaných v rámci štúdie[12] a údajov zo zoznamu existujúcich SCE, ktorý zostavil nemecký Libertas Institute[13], bolo k 22. novembru 2011 v členských štátoch EÚ/EHP zapísaných do registra 24 SCE.

Informácie o počte existujúcich SCE získali najmä národní experti, ktorí sa zapojili do štúdie o SCE. Tento počet sa porovnal s informáciami z Úradného vestníka EÚ (pozri ďalej) a TED („Tender Electronic Daily“, verejné súťaže denne v elektronickej podobe). V Úradnom vestníku EÚ neboli niektoré SCE (dve z 24) vôbec uvedené; 13 je uvedených ako SE; ďalšie tri ako EZHZ a iba sedem ako SCE. Na skutočnosť, že v Úradnom vestníku EÚ chýbajú mnohé európske právne formy subjektov, poukázali už iní výskumní pracovníci počas prešetrovania týkajúceho sa nariadenia o SE[14].

Počet SCE sa od roka 2006 do roka 2009 zvýšil. V rokoch 2010 a 2011 bolo založených menej nových SCE než v roku 2009. Od roka 2006 do novembra 2011 bol v jednotlivých rokoch zriadený tento počet nových SCE: 1 v roku 2006, 5 v roku 2008, 8 v roku 2009, 7 v roku 2010 a 3 v roku 2011.

3. SCE A ICH CHARAKTERISTICKÉ VLASTNOSTI

3.1. Štátna príslušnosť zakladateľov

K dispozícii je veľmi málo informácií o štátnej príslušnosti zakladateľov podieľajúcich sa na založení existujúcich SCE. V nariadení sa pri zápise SCE do registra nevyžaduje zverejnenie takýchto údajov. Podľa článku 13 sa oznámenie o zápise SCE do registra, ktoré obsahuje obchodné meno, identifikačné číslo, dátum a miesto zápisu SCE do registra, dátum a miesto zverejnenia v jeho domovskej krajine, sídlo a predmet jeho podnikania alebo činnosti, uverejní v Úradnom vestníku Európskej únie len na informačné účely. Úradu pre vydávanie publikácií EÚ poskytne tieto údaje za normálnych okolností register členského štátu v lehote jedného mesiaca od zápisu SCE do registra v jeho domovskej krajine.
Podľa údajov vyplývajúcich zo štúdie je z piatich talianskych SCE jedno založené s fínskym a španielskym partnerom, druhé s francúzskou vzájomnou spoločnosťou a tretie má maltského spoluzakladateľa. O deviatich SCE (šesť slovenských, jedno francúzske, jedno nemecké a jedno maďarské) nie sú okrem informácií vyžadovaných v nariadení k dispozícii žiadne podrobné informácie. Dôvodom chýbajúcich informácií je skutočnosť, že niektoré z uvedených SCE boli zriadené nedávno alebo že SCE odmietli poskytnúť národným expertom v čase realizácie štúdie požadované informácie.

3.2. Geografické mapovanie

12 Tabuľka v doplnku 4 časti I štúdie obsahuje najdôležitejšie údaje o existujúcich SCE: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf

13 Libertas – Europäisches Institut GmbH: http://www.libertas-institut.com/de/EWIV/List_SCE.pdf

14 Eidenmüller, Engert, Hornuf, Incorporating under European Law: The Societas Europaea as a Vehicle for Legal Arbitrage, European Business Organisation Law Review, roč. 10 (2009).

Krajinou s najväčším počtom SCE zapísaných do registra je Slovensko, ktoré ich má sedem, šesť z nich by sa však mohlo považovať za predzaložené SCE, keďže ich adresa zapísaná do registra a činnosť sú rovnaké. Taliansko je s piatimi SCE na druhom mieste, čo zodpovedá skutočnosti, že Taliansko je krajina, kde sú družstvá dobre rozvinuté a podporované štátom podľa ustanovení článku 45 ústavy. Neexistencia vnútroštátnych vykonávacích predpisov nepôsobila na zriaďovanie SCE v Taliansku demotivačne. Ďalšími v poradí sú Belgicko a Maďarsko. V 20 krajinách (18 členských štátov a 2 krajiny EHP) neboli zriadené žiadne SCE.

3.3. Spôsoby založenia

Pokiaľ ide o 14 SCE, pri ktorých sú k dispozícii príslušné údaje, všetky boli založené *ex novo* (alebo *ex nihilo*) v súlade s článkom 2 ods. 1 prvou, druhou a treťou zarážkou nariadenia o SCE, t. j.,

a) „piatimi alebo viacerými fyzickými osobami s bydliskom v aspoň dvoch členských štátoch“;

b) „piatimi alebo viacerými fyzickými osobami a obchodnými spoločnosťami alebo družstvami s bydliskom alebo sídlom v aspoň dvoch rôznych členských štátoch alebo“ upravenými „právom aspoň dvoch členských štátov“;

c) „obchodnými spoločnosťami alebo družstvami, ktoré sa spravujú právom aspoň dvoch členských štátov“.

V presnejšom vyjadrení bolo šesť SCE založených v súlade s uvedeným písmenom a), iných šesť v súlade s písmenom b) a ďalšie dve v súlade s písmenom c). Spôsob založenia ostatných SCE doteraz nie je známy. K založeniu zlúčením/splynutím alebo zmenou právnej formy nedošlo.

O premiestnení sídla nie sú k dispozícii žiadne informácie. Rovnako neexistujú informácie o likvidáciách SCE alebo ich zmene na právnu formu podľa členského štátu.

V článku 1 ods. 2 nariadenia sa uvádza, že „pokiaľ v stanovách SCE pri jeho založení nie je určené inak, člen SCE ručí iba do výšky členského vkladu, na ktorého splatenie sa zaviazal. Ak všetci členovia SCE ručia obmedzene, obchodné meno SCE obsahuje dodatok ‚s ručením obmedzeným‘“. Pokiaľ ide o právnu formu, 13 z 24 SCE bolo zapísaných do registra ako „s ručením obmedzeným“: sedem na Slovensku, tri v Taliansku a tri v Maďarsku. U ostatných SCE však ich miera zodpovednosti nie je s istotou známa.

3.4. Oblasti činností, štruktúra orgánov, základné imanie, počet zamestnancov

Podľa dostupných informácií väčšina existujúcich SCE poskytuje služby. Sedem SCE možno pokladať za „sociálne družstvá“ alebo sociálne podniky v zmysle Iniciatívy pre sociálne podnikanie[15] a ich cieľmi sú napríklad zamestnanosť znevýhodnených osôb, lekárske poradenstvo a služby v oblasti zdravotníctva. Ďalších sedem sa zaoberá činnosťami v oblasti nehnuteľností, dve pôsobia v sektore stavebníctva a tri poskytujú poradenstvo v oblasti podnikania.

Pokiaľ ide o **štruktúru orgánov**, päť SCE si zvolilo monistický[16] model a desať dualistický[17]. Všetky talianske SCE si zvolili dualistický model.

Pätnásť SCE bolo založených so **základným imaním** vo výške 30 000 EUR zodpovedajúcim požiadavke minimálneho základného imania alebo približne v tejto výške. Jedno SCE bolo založené so základným imaním vo výške 110 000 EUR. Vzhľadom na chýbajúce informácie nie je možné poskytnúť priemernú **súvahu** za existujúce SCE. Pri dvoch SCE je známy **čistý**

15 KOM (2011) 682 : http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0682:FIN:SK:PDF

16 Štruktúra len s jedným správnym orgánom.

17 Štruktúra s riadiacim orgánom a dozorným orgánom.

obrat: jedno malo v roku 2009 čistý obrat vo výške 1 000 EUR a druhé vo výške menej ako 15 000 EUR.
Dvanásť SCE, pri ktorých sú k dispozícii príslušné údaje, má spolu 32 **zamestnancov**. Tieto osoby sú zamestnané najmä v dvoch SCE (jedno má 13 zamestnancov, druhé 10). Šesť SCE má iba jedného alebo dvoch zamestnancov. Štyri SCE uviedli, že nemajú žiadnych zamestnancov.
Tabuľka. *Existujúce SCE (k 22. 11. 2011)*

Krajina	Počet SCE
RAKÚSKO	0
BELGICKO	2
BULHARSKO	0
CYPRUS	0
ČESKÁ REPUBLIKA	0
DÁNSKO	0
ESTÓNSKO	0
FÍNSKO	0
FRANCÚZSKO	1
NEMECKO	2
GRÉCKO	0
MAĎARSKO	3
ISLAND	0
ÍRSKO	0
TALIANSKO	5
LOTYŠSKO	0
LICHTENŠTAJNSKO	1
LITVA	0
LUXEMBURSKO	0
MALTA	0
HOLANDSKO	1
NÓRSKO	0

POĽSKO	0
PORTUGALSKO	0
RUMUNSKO	0
SLOVENSKO	7
SLOVINSKO	0
ŠPANIELSKO	1
ŠVÉDSKO	1
SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO	0
CELKOVÝ POČET SCE	**24**